

Ще однією з умов вступу України в Митний союз це зниження Росією вартості газу для України вдвічі.

Україна має намір наполягати на гарантіях з транзиту російського газу українською газотранспортною системою на рівні не менш як 95,8 млрд. кубометрів на рік.

Отже, повертаючись до зовнішньоекономічної політики держави, доцільно все ж таки прослідкувати політику відносно митного тарифу. Тобто переглянути доцільно членство в структурі або СОТ або СНД. В будь-якому випадку для українських підприємств потрібно розширення світових ринків експорту, що в свою чергу призведе до економічного зростання.

Вектори політичного направлення зовнішньоекономічної діяльності мають базуватись на принципах пріоритетності вибору країн партнерів в світовій торгівлі. Останнім часом досить багато політиків перетворюють це питання вже не на двовекторне а в багатовекторне питання. За словами В.Фесенка, основна дискусія квітня 2011 року розгорталася навколо вибору головного вектора зовнішньоекономічної інтеграції: створення зони вільної торгівлі з ЄС чи входження до Митного союзу (Росія, Білорусь, Казахстан). «Президент і український Уряд намагаються знайти певний компроміс між нашими інтересами і нашими відносинами з ЄС і з росіянами... Поки що – це головний пріоритет – будемо створювати зону вільної торгівлі з ЄС, а з росіянами хочемо знайти баланс інтересів за формулою «3+1». Тобто, не вступаючи у Митний союз, все ж таки домовитись про певний привілейований режим», – пояснив він.[6, 95].

Як заявляв раніше перший віце-прем'єр, міністр економічного розвитку і торгівлі Андрій Ключев, якого призначено національним координатором України з питань співробітництва в рамках СНД, Україна готова шукати компроміс щодо угоди про створення зони вільної торгівлі з Євросоюзом вже до кінця цього року. Відповідну угоду збираються ратифікувати 2012 року. [7,17]

Висновки. Отже, Україні необхідне створення зони вільної торгівлі (ЗВТ) без виключень і обмежень як з Росією так і з Європою. Це дозволить наростити об'єми товарообігу між Україною і Росією на 30-35 млрд. доларів у рік, а між Україною і ЄС - до 50-60 млрд. доларів, спростить процеси кооперації між підприємствами, зникнуть бар'єри для вільного руху товарів і коштів.

Список використаних джерел:

1. Георгіаді Н. Г. Основи зовнішньоекономічної діяльності: теоретичні основи і прикладні аспекти: Навч. посіб. / С. В. Князь, Х. С. Передало, Р. З. Берлінг — Львів: „Інтелект-Захід”, 2006.— 260 с.
2. Гребельник О. П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: Підручник. / О. Гребельник — К., 2005. — 696 с.
3. Чистов С.М. Державне регулювання економіста [Електронний ресурс] /Офіційний сайт. Режим доступу — <http://ecolib.com.ua/book.php?book=11>
4. Регіональні Новини [Електронний ресурс] / Офіційний сайт. Режим доступу — <http://www.regionews.com.ua/politika/1793-2011-03-18-14-53-16>
5. Новини економіки [Електронний ресурс] / Офіційний сайт. Режим доступу — <http://ukranews.com/uk/news/economics/2011/04/05/408222011-04-05>
6. Україна поступово відходить від «двовекторності» у зовнішньоекономічній політиці – експерт [Електронний ресурс] / Офіційний сайт. Режим доступу — <http://economics.unian.net/ukr/detail/86995>
7. Україна направила вектор до Китаю – експерт [Електронний ресурс] / Офіційний сайт. Режим доступу — <http://www.epravda.com.ua/news/2011/05/1/284617/>

УДК 339.7 (045)

РУДЕНКО Н.В.,

Інститут міжнародних відносин НАУ,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
і бізнесу, к.е.н., доц.

ТКАЧУК А.В.,

Інститут міжнародних відносин НАУ,
студентка

ПРЯМЕ ІНОЗЕМНЕ ІНВЕСТИВАННЯ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Анотація. В статті досліджено сучасний стан прямого іноземного інвестування та дано оцінку інвестиційної привабливості України, розглянуто характерні особливості процесу прямого іноземного інвестування в Україні та запропоновано пріоритетні напрями підвищення інвестиційної привабливості економіки України.

Ключові слова: прямі іноземні інвестиції, інвестиційне середовище, інвестиційна привабливість, напрями іноземного інвестування.

Аннотація. В статті досліджено сучасне становище прямого іноземного інвестування і дана оцінка інвестиційної привлекателності України, розглянуто характерні особливості процесу прямого іноземного інвестування в Україні і пропонується пріоритетні напрями підвищення інвестиційної привлекателності економіки України.

Ключевые слова: прямі іноземні інвестиції, інвестиційна середовище, інвестиційна привлекателність, напрями іноземного інвестування.

Annotation. The current state of foreign direct investment and the investment attractiveness estimate of Ukraine are examined in the article, the particularities of the foreign direct investment in Ukraine are discussed and priorities for improving the investment attractiveness of Ukrainian economy are proposed.

Keywords: foreign direct investment, investment environment, investment attractiveness, the directions of foreign investment development.

Актуальність теми дослідження. Умови залучення прямих іноземних інвестицій (ПІІ) стають фактором, що характеризує інвестиційну діяльність і стимулює розвиток зовнішньоекономічних зв'язків країни. Залучення прямих іноземних інвестицій впливає на підвищення рівня технологічного забезпечення підприємств, що призводить до більш ефективного використання ресурсів і підвищує конкурентоспроможність національних підприємств. Тому потребують подальшого дослідження шляхи залучення та ефективного використання прямих іноземних інвестицій для забезпечення конкурентоспроможності економіки України в світовому господарстві.

Аналіз основних досліджень та публікацій. Незважаючи на те, що розвиток інвестиційних процесів є об'єктом глибокого і всебічного вивчення широкого кола як зарубіжних, так і вітчизняних вчених-економістів: О.Амоші, А.Беркута, П.Беленького, Г.Бірманна, Є.Бойка, В.Гейця, В.Гілла, Л.Дж.Гітмана, А.Горбунова, Л.Гофмана, Дж.Даннінга, М.Долішнього, О.Кузьміна, А.Пересади, М.Фрідмана, С.Шмідта та ін. з'ясування динаміки цих процесів постійно потребує послідовного аналізу і є актуальним для окреслення шляхів активізації залучення нових джерел фінансування різних сфер економіки, в тому числі – прямих іноземних інвестицій. Адже саме їх використання стимулює розвиток економічно ефективних і конкурентоспроможних експортерів, що надає можливість Україні потрапити у систему міжнародного розподілу праці і капіталу.

Виклад основного матеріалу. У світовій практиці загальноновизнаним є визначення прямих іноземних інвестицій сформоване Міжнародним валютним фондом. Під прямими іноземними інвестиціями міжнародна організація розуміє інвестиції, що вкладаються з метою участі у розподілі прибутку підприємства, здійснюючого господарську діяльність у державі, відмінній від держави інвестора, при цьому метою інвестора є одержання безпосередньої участі в управлінні підприємством. Виходячи з цього визначення прямі інвестиції вкладають з метою встановити контроль над підприємством. Критерій такого контролю безпосередньо залежить від розміру частки, що належить іноземному інвестору у капіталі підприємства. Розмір частки у статутному капіталі, що є обов'язковим при прямому інвестуванні, істотно відрізняється у різних державах. За визначенням МВФ, прямі інвестиції вважаються іноземними у тому випадку, коли іноземний інвестор володіє не менш ніж 25% статутного капіталу акціонерного товариства (згідно з американським законодавством – не менше 10%, у країнах Європейського Співробітництва – 20-25% у Канаді, Австралії і Новій Зеландії – 50%).

Одним з головних суб'єктів що здійснює ПІІ є транснаціональні корпорації (ТНК). Діяльність транснаціональних корпорацій має як позитивні, так і негативні соціально-економічні наслідки і для приймаючих країн, і для країн базування. Залежно від моделі залучення інвестицій, яку використовує країна, переважають позитивні чи негативні наслідки діяльності ТНК у приймаючих країнах.

Розрізняють дві моделі залучення прямих іноземних інвестицій:

1) *наздоганяючу*, яка передбачає повну лібералізацію та створення усіх позитивних умов для інвесторів, спрямована на найшвидше досягнення показників розвинених країн;

2) *контрольованого залучення інвестицій* – країни не женуться за високими макроекономічними показниками, а намагаються гармонійно розвивати економіку, що передбачає встановлення певних обмежень для інвесторів, недопущення ПІІ в стратегічні галузі економіки (Китай, Південна Корея).

Економічні наслідки залучення прямих іноземних інвестицій за наздоганяючою моделлю для приймаючих країн у довгостроковому періоді виявляються малоефективними з точки зору впливу на реальні темпи економічного зростання (Рис.1).

Перший етап характеризується високими темпами економічного зростання як наслідок швидкого залучення великих обсягів прямих іноземних інвестицій в усі галузі економіки. Другий – зменшення темпів економічного зростання, значним дефіцитом платіжного балансу та високим рівнем зовнішньої заборгованості як наслідок необдуманого інвестиційної політики.

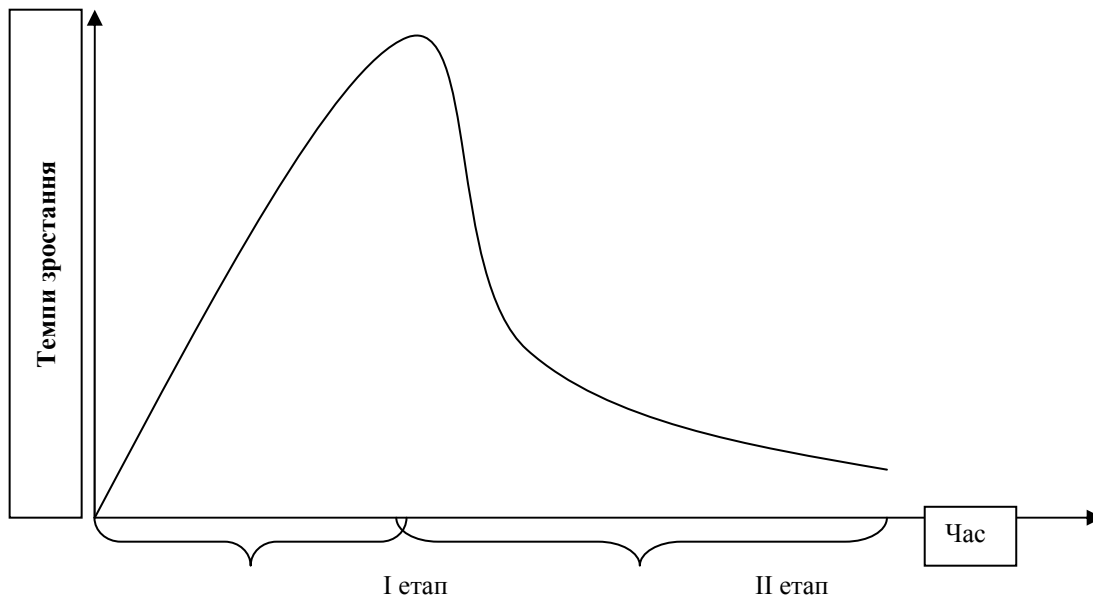

Рис. 1. Економічні наслідки залучення прямих іноземних інвестицій за наздоганяючою моделлю для приймаючих країн

Для країн, які використовують модель контрольованого залучення інвестицій, темпи економічного зростання зображені на Рис. 2.

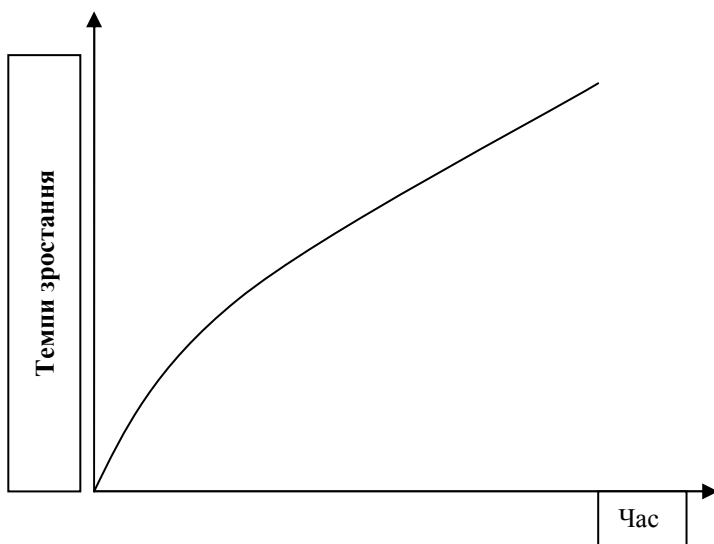

Рис. 2. Економічні наслідки залучення ПІІ за моделлю контрольованого залучення інвестицій для приймаючих країн

Моделю контрольованого залучення інвестицій завдяки обмеженням та контролю за процесом інвестування дозволяє залучати інвестиції тільки у деякі галузі економіки, переважно депресивні, створювати державні підприємства з часткою іноземного капіталу у формі ПІІ тощо. Завдяки поступовому та обдуманому залученню ПІІ розподіляються рівномірно і призводять до поступового, але постійного зростання економіки країни. Яскравим прикладом є Китай, де законодавчо визначено галузі, в які забороняється, обмежується, дозволяється чи заохочується доступ іноземного капіталу; підприємства з участю іноземного капіталу користуються пільгами лише в обмін на постачання новітніх технологій; іноземні інвестори не звільнені від обмежувальних засобів регулювання експортних операцій. Останнім часом спостерігається встановлення заходів за контролем над інвестиціями у більшості розвинених країн.

За допомогою проаналізованих моделей уряди країн намагаються отримати найбільше переваг від залучення інвестицій в національну економіку і мінімізувати можливі негативні наслідки.

Обсяг прямих іноземних інвестицій в світовій економіці досяг свого максимуму наприкінці 2007 року, але з початком світової фінансової кризи він різко скоротився за рахунок сильного впливу кризи на розвинені країни, які є основними постачальниками ПІІ. Протягом 2008 року спостерігалася стабільність потоків прямого іноземного інвестування, за рахунок країн, що розвиваються. На початку 2009 року сталося ще одне значне падіння потоків ПІІ, причиною якого слугувало те, що хвиля світової фінансової кризи досягла країн, що

розвиваються. Також в цей період відбувається зниження рівнів транскордонних злиттів і поглинань (ЗіП) та зниження прибутків зарубіжних філій. Разом з тим, з другого півріччя 2009 року спостерігається помірне відновлення рівнів ПІІ завдяки поліпшенню стану в динаміці прибутків корпорацій. У першому кварталі 2010 року потоки ПІІ знову стали більш динамічними. (Рис. 3).

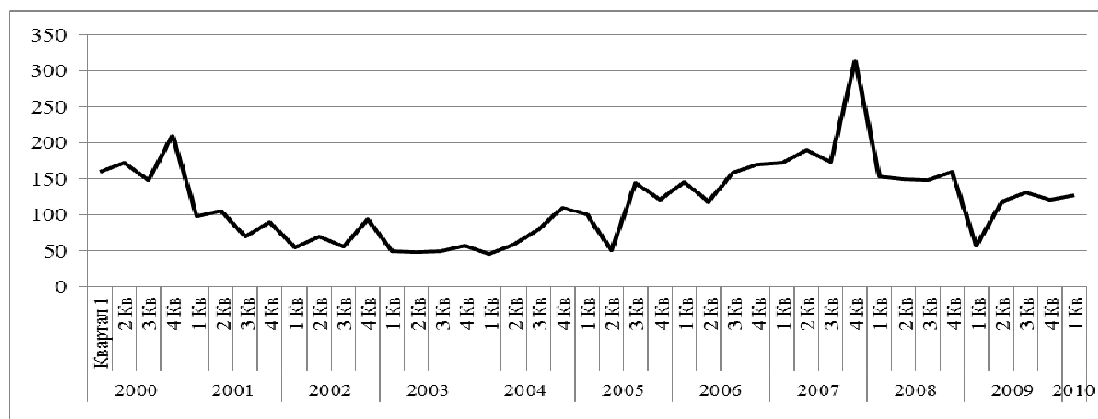

Рис. 3. Динаміка глобального квартального індекса ПІІ, перший квартал 2000 року – перший квартал 2010 року (База 100: середньоквартальний показник 2005 року)

Частина глобального припливу ПІІ надходить у країни, що розвиваються та країни з перехідною економікою (Таблиця 1).

Таблиця 1

Потоки ПІІ, по регіонам, 2007-2009 років (в млрд. дол. США і відсотках)

Регіон	Ввіз ПІІ			Відтік ПІІ		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Всі країни світу	2100	1771	1114	2268	1929	1101
Розвинені країни	1444	1018	566	1924	1572	821
Країни, що розвиваються	565	630	478	292	296	229
Африка	63	72	59	11	10	5
Латинська Америка і Карибський басейн	164	183	117	56	82	47
Західна Азія	78	90	68	47	38	23
Пд., східна і Пд.-Сх. Азія	259	282	233	178	166	153
Пд.-сх. Європа і СНГ	91	123	70	52	61	51
Країни зі слабкою в структурному відношенні, вразливою і невеликою економікою*	42,5	62,1	50,5	5,3	5,8	4,2
Частка у % від загальносвітових потоків ПІІ						
Розвинені країни	68,8	57,5	50,8	84,8	81,5	74,5
Країни, що розвиваються	26,9	35,6	42,9	12,9	15,4	20,8
Африка	3	4,1	5,3	0,5	0,5	0,5
Латинська Америка і Карибський басейн	7,8	10,3	10,5	2,5	4,3	4,3
Західна Азія	3,7	5,1	6,1	2,1	2	2,1
Пд., східна і Пд.-Сх. Азія	12,3	15,9	20,9	7,9	8,6	13,9
Пд.-сх. Європа і СНГ	4,3	6,9	6,3	2,3	3,1	4,6
Країни зі слабкою в структурному відношенні, вразливою і невеликою економікою	2	3,5	4,5	0,2	0,3	0,4

*Без повторних врахувань країн (деякі країни належать до декількох категорій)

Незважаючи на скорочення ПІІ, країни, що розвиваються і країни з перехідною економікою були більш стійкими до впливу кризи в порівнянні з розвиненими країнами, тому, їх частка в глобальному ввозі ПІІ продовжує зростати. (Рис. 4). Вони відіграють провідну роль у поживленні ПІІ і надалі залишаються сприятливими об'єктами вкладання прямих іноземних інвестицій.

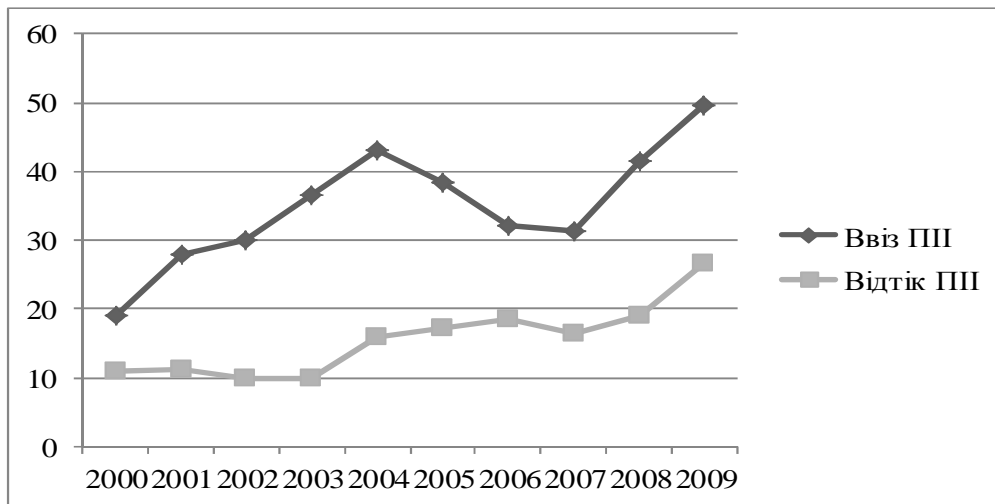

Рис. 4. Частка країн, що розвиваються і країн з перехідною економікою в глобальних об'ємах ввозу і вивозу ПП, 2000-2009 років (у відсотках)

Таким чином, можна зробити висновок, що в сфері прямого іноземного інвестування зростає роль країн, що розвиваються та країн з перехідною економікою. В цих країнах спостерігався набагато менший спад інвестиційної активності ніж в розвинених країнах. Значна частина ПП надходила в невелику кількість країн, що розвиваються і переважно у країни з ринком, що формується.

Разом з тим, слід відзначити, що на сьогоднішній день існують різноманітні концептуальні підходи до оцінки інвестиційної привабливості, які умовно можна поділити на чотири основні групи:

– *за фактом надходження інвестицій*. Даний підхід базується на аналізі фактичних статистичних даних стосовно надходження інвестицій у певні регіони. Він заснований на припущенні, що високий рівень показників свідчить про високу інвестиційну привабливість регіону. Цей метод враховує лише факт надходження інвестицій і не враховує багатьох чинників, що беруться інвесторами до уваги, тому не може служити базою при розробці довготривалих програм розвитку.

– *метод експертних оцінок*. Полягає в експертній оцінці різноманітних показників розвитку регіону. Експерт з власних міркувань і власного досвіду обирає найбільш важливі показники, аналізує їх динаміку розвитку та робить висновки стосовно інвестиційного клімату в регіоні. Недоліком методу виступає певна суб'єктивність та залежність висновків від позицій експерта.

– *рейтинговий метод на основі різноманітних статистичних даних*. Полягає в аналізі різних аспектів розвитку регіону, формуванні на їхній основі аналітичних показників, подальшого їх групування та формуванні інтегрального показника. За цим показником будується рейтинг регіону і визначається позиція конкретного регіону в рейтингу. На сьогодні більшість рейтингових агентств та консультаційних фірм розробили власні методики розрахунку інвестиційного рейтингу країн та регіонів.

– *рейтинговий метод на основі даних опитувань*. Цей підхід базується не на макроекономічній статистиці, а на опитуванні суб'єктів економічної діяльності даного регіону. В процесі опитування визначають ступінь та напрям впливу тих чи інших факторів. У подальшому дані опитування групуються і на основі інтегрального показника будується загальний рейтинг регіону. Перевагою даного методу є можливість окрім визначення загального місця регіону провести аналіз і перегрупування відповідей респондентів відповідно до потреб інвестора [1, с.164].

Основна відмінність даних підходів полягає у критеріях вибору вхідних параметрів, алгоритмі їх групування, кількості груп (наприклад, журнал *Euromoney* враховує лише 9 груп показників, а Швейцарський інститут розвитку менеджменту - 381 групу) та методі обчислення інтегрального показника.

Для оцінки інвестиційної привабливості України були використані рейтинговий метод на основі різноманітних статистичних даних та рейтинговий метод на основі даних опитувань.

Світова фінансова криза для інвестиційного ринку України стала додатковим чинником втрат. У 2009 році інвестиційний ринок України характеризувався різким падінням, в основі якого лежить відтік іноземних інвестицій портфельних інвесторів, а також кредитних ресурсів. В 2010 році велика частина інвестицій в Україну була спрямована з Росії (2,7%) та Кіпру (92,9%); західні інвестори продовжують обережно ставитися до можливостей інвестування в економіку України.

На думку багатьох міжнародних економічних організацій та науково-дослідних інститутів, фактичний стан України, як за рівнем корупції, так і за сприятливістю ведення бізнесу та за привабливістю країни для інвестицій і технологій, підриває конкурентні можливості українських товаровиробників на середньостроковий період. При цьому в останні роки Україна демонструє стабільне погіршення позицій в більшості міжнародних економічних рейтингів (Табл. 2).

Місце України у світових економічних рейтингах [2,3,4,5,6,7]

Назва індексу	2005			2006			2007			2008			2009			2010		
	I	R	C	I	R	C	I	R	C	I	R	C	I	R	C	I	R	C
Index of Economic Freedom/ Індекс економічної свободи	55.8	98	155	54.4	112	157	51.5	135	157	51	133	157	48.8	152	179	46.4	162	179
The Human Development Index/ Індекс людського розвитку	0.78	76	177	0.79	84	182	0.79	85	182							0.71	69	169
Economic Freedom of the World Index/ Світовий індекс економічної свободи	5.66	122	141	5.68	124	141	5.68	128	141	5.53	127	141						
Corruption Perception Index/ Індекс корупції	2.6	113	159	2.8	104	163	2.7	122	180	2.5	137	180	2.2	152	180			
The Global Competitiveness Index/ Глобальний індекс конкурентоспроможності	3.3	84	117	3.89	78	125	3.98	73	131	4.09	72	134	3.95	82	133			
The World Competitiveness Scoreboard/ Світовий рейтинг конкурентоспроможності							45.5	46	55	38.2	54	55	40.4	56	57	39.9	57	58
Ease of Doing Business Index/ Індекс простоти ведення бізнесу					124	155		128	175		139	178		146	183		142	183

де I – значення індексу;

R – місце країни в рейтингу;

C – кількість країн в рейтингу.

Отже, для України очевидним є падіння інвестиційної привабливості за довгі роки формування ринкового середовища та недостатнього розвитку інститутів в таких ключових напрямках, як: захист прав власності, боротьба з корупцією, створення ефективної моделі інвестиційних стимулів, усунення адміністративних бар'єрів і підвищення ефективності державного управління. До того ж інвестиції (як іноземні, так і внутрішні) потрібно залучати під науково обгрунтовану стратегію розвитку країни, яку ще не створено. Без вирішення цих базових проблем дуже складно сподіватися не тільки на швидке подолання кризи, а й на перспективи подальшого успішного розвитку економіки України у світовому господарстві..

Проведені Міжнародним центром перспективних досліджень опитування іноземних інвесторів дають змогу зробити висновок, що сьогодні головними перешкодами для інвестицій в Україні є [8]:

- залишки системи командної економіки;
- організована злочинність;
- високий рівень корумпованості економіки;
- неспроможність уряду дотримуватися взятих на себе зобов'язань;
- законодавча нестабільність;
- недостатній рівень підтримки від органів виконавчої влади;
- незадовільний стан транспортної інфраструктури;
- недорозвиненість телекомунікаційної мережі;
- труднощі з місцевими банками та іншими кредитними установами фінансового ринку.

Основні конкуренти України на світовому ринку інвестицій – Бразилія, Китай, Індія, Індонезія, Мексика – йдуть шляхом швидкого удосконалення власної інвестиційної політики. За останні роки великі зростаючі ринки цих країн досягли значного збільшення припливу інвестицій у національні галузі шляхом створення специфічного інвестиційного законодавства й інтегрованих політичних інструментів. Колишні соціалістичні країни також активізують свою інвестиційну політику на світовому ринку інвестицій. Навіть промислово розвинені країни, що є великими реципієнтами прямих іноземних інвестицій, продовжують удосконалювати умови для інвесторів. Навіть не зацікавлені в минулому в прямих іноземних інвестиціях країни, наприклад, Німеччина, тепер застосовують різні пільги для інвестування і намагаються створити оптимальні умови для іноземних компаній, які б дозволили активізувати зростання виробництва і підняти рівень зайнятості. Очевидний успіх ліберальних економік (Великобританія, США) підштовхнув консервативні уряди Франції, Японії на рішучі заходи, підкреслюючи важливість іноземних інвесторів як нових роботодавців і суб'єктів оподаткування.

Отже, перш ніж розробляти інвестиційну політику, потрібно оцінити переваги країни. Для України передумовами формування сприятливого інвестиційного клімату є:

- вигідне географічне положення (визначається місцем країни в центрі Європи);
- наявність природних ресурсів;
- значні рекреаційні ресурси (Крим, Карпати), сприятливі для розвитку туризму, санаторно-курортного лікування, відпочинку;
- кваліфікована робоча сила (в Україні високий інтелектуальний і професійний рівень працівників);
- населення працездатного віку, незайняте в економіці України;
- незадоволений попит населення (вкладаючи капітал у виробництво споживчого товару високої якості, іноземний інвестор може бути впевнений, що не матиме проблем з його реалізацією, оскільки споживчий попит населення ще далекий від повного задоволення);
- наявність в Україні законодавства про іноземні інвестиції (не зважаючи на певну недосконалість, воно все ж дає можливість інвесторам вести свою діяльність в Україні, зокрема, гарантуються захист інвестицій, можливість вивезення та реінвестування прибутків, система компенсації збитків).

Розробка науково обгрунтованої стратегії розвитку економіки України не може обмежуватися тільки осмисленням своїх інтересів і формуванням поставлених цілей. Ефективна стратегія повинна базуватися на розумінні механізму функціонування господарського середовища, у якому ця стратегія буде здійснюватися. Виявлення сильних і слабких сторін, можливостей і загроз дозволить здійснити більш реальну й ефективну програму дій. Подібний аналіз є важливим елементом процесу стратегічної орієнтації інвестиційної політики. В цьому випадку доцільно використовувати SWOT-аналіз, який включає наступні критерії оцінки (Табл. 3).

Отже, інвестиційна політика держави повинна бути сконцентрована на:

- створенні стабільного законодавства, яке має забезпечити державні гарантії;
- гарантії захисту вітчизняних та іноземних інвестицій протягом тривалого часу;
- створенні сприятливого інноваційно-інвестиційного клімату для реалізації пріоритетних державних програм та інвестиційних процесів;
- сприянні залучення прямого іноземного капіталу у сферу матеріального виробництва та встановлення державного контролю за його використанням;
- забороні ввезення спільними підприємствами застарілої продукції та технологій, які в розвинутих країнах вважаються вичерпаними;
- створенні сприятливих умов для розвитку спільних підприємств, які займаються виробництвом;
- визначенні пріоритетних сфер інвестування.

SWOT-аналіз інвестиційного середовища України [9]

<p align="center">СИЛЬНІ СТОРОНИ</p> <p>Рівень розвитку продуктивних сил; промислова база; природні ресурси; високий науковий потенціал; географічне положення країни.</p>	<p align="center">МОЖЛИВОСТІ</p> <p>Економічна інтеграція; формування розвинутого ринку; розвиток інвестиційних процесів; потенціал зростання провідних галузей промисловості.</p>
<p align="center">СЛАБКІ СТОРОНИ</p> <p>Низький рівень розвитку конкуренції; низька конкурентоспроможність вітчизняних підприємств; низька ділова етика; екологічні проблеми; стан національної науково-дослідної бази; слабка законодавча база; застарілі технології виробництва.</p>	<p align="center">ЗАГРОЗИ</p> <p>Конкуренція з боку великих ринків, що розвиваються; внутрішній опір змінам; повільне реформування економіки; політична нестабільність.</p>

Одним з найважливіших питань державної інвестиційної політики є визначення пріоритетних сфер та об'єктів інвестування, які мають відповідати як довготривалим національним інтересам держави, так і тим невідкладним завданням, які впливають із сучасного стану та структури економіки України. Законом України «Про пріоритетні напрямки інноваційної діяльності України» від 16 січня 2003 року пріоритетними вважається 41 сфера [10], що не дає належної можливості сконцентрувати обмежені ресурси на дійсно важливих для країни напрямках. На думку багатьох українських економістів, цей перелік є занадто деталізованим, розгалуженим, складним для практичної реалізації. Саме тому інвестиційна політика, що проводилась у державі, досі не дала позитивних результатів щодо сталого розвитку економіки України. Для порівняння в Російській Федерації виокремлено 8 наукових пріоритетів в Німеччині – 5, при вагомому потужніших бюджетних можливостях наведених країн.

Тому, досить важливим є питання інновацій, адже саме ця сфера має стати дійсно пріоритетною в залученні ПІІ для розвитку економіки України. Недостатня увага до інновацій в Україні стала головною причиною втрати шансів на швидке відновлення науково-технічного та інноваційно-технологічного потенціалу нашої країни.

В Україні серйозна потреба в інноваціях та модернізації виробництва назріла ще 20 років тому. Адже, вичерпання життєвого циклу засобів виробництва і технологій викликає депресію і необхідність системного впровадження технологічних та організаційно-економічних нововведень.

Висновки. Таким чином, Україна потрапляє в категорію держав з низьким рівнем інвестиційного благополуччя. Це означає, що в коротко та середньостроковій перспективі без впровадження екстрених заходів щодо поліпшення інвестиційного статусу країни, Україні не вдасться підвищити рівень інвестування для повноцінного економічного зростання.

Тим не менш, якщо українська влада в найближчі роки все-таки проведе необхідні структурні реформи, ефективно мобілізувавши і використавши наявні кадрові, технологічні та виробничі ресурси, створить сприятливе і конкурентне бізнес середовище, в тому числі і для сучасного технологічного розвитку, а середньорічні іноземні інвестиції будуть на рівні хоча б \$15-20 млрд., вихід України на стабільний середній рівень розвитку цілком можливий. У такому випадку вітчизняний товаровиробник, провівши необхідну модернізацію виробництва і бізнес-процесів, зможе гідно конкурувати на внутрішньому і на міжнародному ринках.

Нові потенційні інвестори зацікавлені в великому ринку України, в її багатих ресурсах, кваліфікованій робочій силі, але все таки не поспішають з інвестиціями в українську економіку. Потенційні іноземні інвестори остерігаються впливу таких негативних факторів як: надмірне регулювання; високі податки; корумпованість влади; значний сектор тіньової економіки. Все вище зазначене створює несприятливий клімат для бізнесу та інвестицій.

Аналіз припливу прямих іноземних інвестицій у вітчизняну економіку дає змогу зробити висновок про те, що цей вагомий фінансовий ресурс поки що не відіграє в інвестиційній політиці розвитку промислового потенціалу України суттєвої ролі. Тому більш масштабне залучення прямих іноземних інвестицій є основним резервом підвищення ефективності функціонування економіки України.

Список використаних джерел:

1. Інвестиции : [учеб. пособие для студентов, обучающихся по специальности «Финансы и кредит» / Чиненов М. В., Черноусенко А. И., Зозуля В. И., Хрусталёва Н. А.]; под ред. М. В. Чиненова. — 3-е изд., стер. — М.: КНОРУС, 2010. — 364 с.
2. IMF World Economic Outlook. Recovery, Risk, and Rebalancing – October – 2010.-217 p.
3. Economic Development in Africa Report 2010. South-South Cooperation: Africa and the New Forms of Development Partnership. UNCTAD, 2010. – 128 p.
4. Global Investment Trends Monitor. UNCTAD, 2011.- 8 p.
5. Trade and Development Report (TDR) 2009, Responding to the global crisis. Climate change mitigation and development. UNCTAD, 2009. –181 p

6. World Investment Prospect Survey 2009 - 2011. UNCTAD, 2009. – 85p.
7. World Investment Report (WIR) 2010. UNCTAD, 2010.-212 p.
8. Офіційний сайт Міжнародного центру перспективних досліджень - <http://www.icps.com.ua/>
9. Федоренко В. Г. Інвестиційно-інноваційний розвиток промисловості України . — К.: ІПК ДСЗУ, 2009.- 328 с.
10. Закон України «Про пріоритетні напрямки інноваційної діяльності України» - <http://zakon.rada.gov.ua>

УДК 336.1:338.2 (045)

НАБОК І.І.,
Інститут міжнародних відносин НАУ,
доцент кафедри міжнародних економічних
відносин і бізнесу, к.е.н.

ЧАЛНИКОВ І.І.,
Промислово-економічний коледж НАУ,
студент

ЗАРУБІЖНИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ВАЛЮТНО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ

***Анотація.** У статті розглянуто особливості валютно-кредитної політики вітчизняної економіки у контексті трансформаційних процесів, а також досліджено основні тенденції розвитку валютно-кредитних політик розвинених країн світу.*

Ключові слова: валютно-кредитна політика, монетизація, фінансова криза, інфляція, грошова система.

***Аннотация.** В статье рассмотрены особенности валютно-кредитной политики отечественной экономики в контексте трансформационных процессов, а также исследованы основные тенденции развития валютно-кредитных политик развитых стран мира.*

Ключевые слова: валютно-кредитная политика, монетизация, финансовый кризис, инфляция, денежная система.

***Annotation.** In the article features are considered currency-credit politicians of domestic economy in the context of transformation processes, and also investigational basic progress trends currency-credit politician of the developed countries of the world.*

Keywords: currency-credit policy, monetization, financial crisis, inflation monetary system.

Вступ. На сучасному етапі розвитку національної економіки України висуваються абсолютно нові вимоги до валютно-кредитної політики. Вони полягають у необхідності стимулювання розвитку, диверсифікації та активізації внутрішнього ринку через чітке та ефективно регулювання грошової маси держави. Валютно-кредитна політика, яку проводить Національний банк України, – це одна з найважливіших складових економічної політики нашої держави. Саме валютно-кредитна політика має нести в собі забезпечення відповідального монетарного підґрунтя для стабільного економіко-соціального розвитку – низьку інфляцію у довгостроковому періоді та цінову стабільність.

Постановка задачі. Метою статті є наукове обґрунтування теоретико-концептуальних основ реалізації валютно-кредитної політики в економіці України та зарубіжних країнах.

Результати досліджень. Різні аспекти та широке коло питань, пов'язаних із валютно-кредитним регулюванням економіки та валютно-кредитною політикою висвітлили у своїх працях такі вітчизняні науковці та теоретики, як Г. Башнянин, Д. Богиня, А. Гальчинський, В. Геєць, О. Гребеник, М. Гриценко, О. Дзюблюк, Л. Красавіна, О. Кузнецова, В. Лисицького, І. Лютий, В. Міщенко, Р. Михасюк, А. Мороз, С. Науменков, П. Нікіфоров, Н. Островська, Ю. Пахомов, А. Пересад, М. Пуховкіна, М. Савлука, А. Сімаков, Т. Смовженко, В. Стельмах, А. Чухно, О. Шаров, В. Ющенко та інші. Однак поглиблення трансформаційних процесів, яке відбувається на фоні глибокої фінансово-економічної світової кризи, потребує глибшого теоретичного узагальнення та науково-методологічного.

В умовах фінансово-економічної кризи перед валютно-кредитною політикою виникають нові виклики. У першу чергу, вони пов'язані з тим, чи слід дотримуватися прийнятих правил або потрібно реагувати на економічну кон'юнктуру, що змінилася. Як правило, центральні банки реагують на кризу. При цьому в разі фінансової кризи вони на практиці стикаються з подвійною метою: підтримання стабільності і валютно-кредитної сфери, і фінансової системи. Друга мета найчастіше може вводити у суперечність з першою, оскільки вимагає додаткової підтримки окремих фінансових інститутів і, як наслідок, може бути пов'язана із збільшенням грошової маси і зростанням інфляції [1, с. 12].

Основними економічними засобами і методами валютно-кредитної політики є регулювання обсягу грошової маси через:

- визначення та регулювання норм обов'язкових резервів;
- процентну політику;